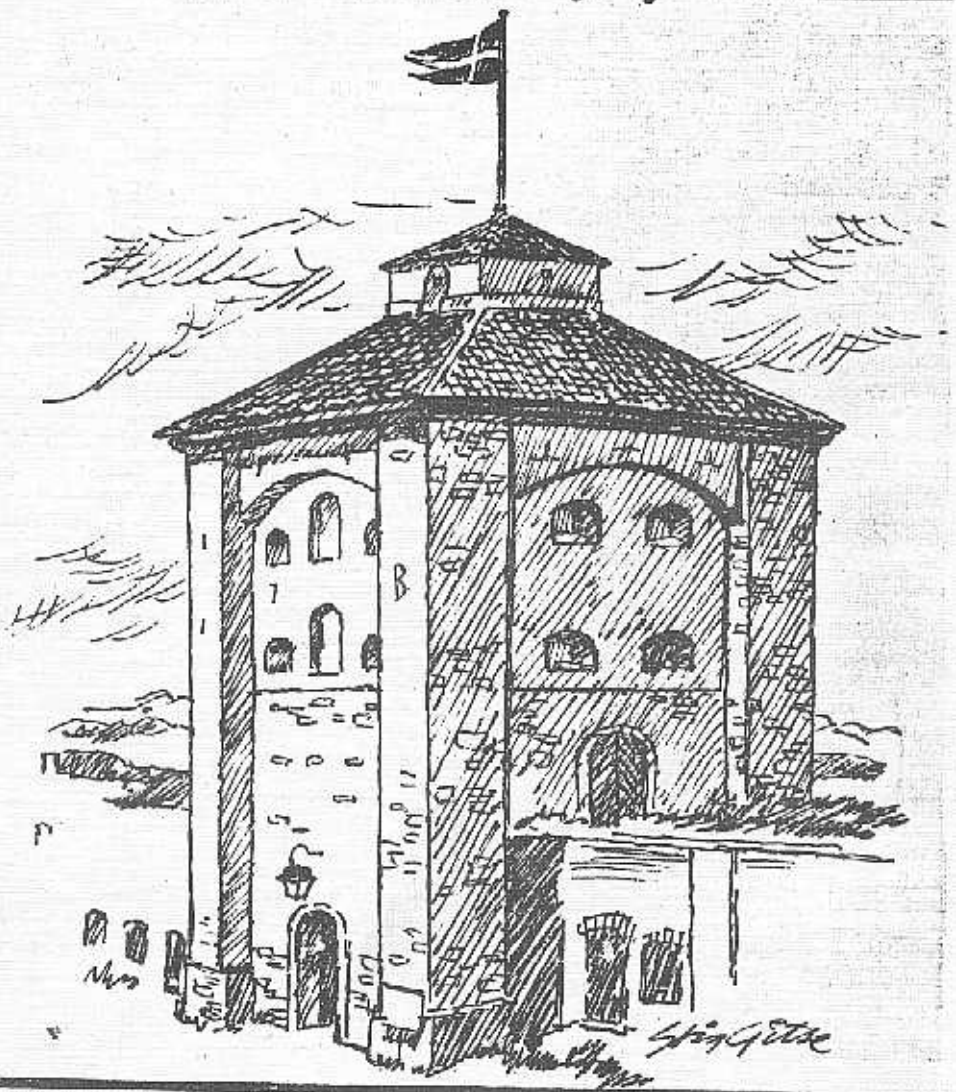

1980

KÅ

fyrer

KUSTARTILLERIETS KAMRATFÖRENING
GÖTEBORG

KUSTARTILLERIETS KAMRATFÖRENING

Ordförande	Ov Lars Ahlström	Redaktör och ansvarig utgivare
1:e v ordförande	Mj Bengt Sänne	Major Bo Björheden
Sekreterare	Kn Georg Gustafsson	Bitr redaktörer
Skattmästare	Kn Bertil Dellming	Kn Nils Göransson
Klubbmästare	Kn Christer Norlander	Kn Georg Gustafsson
Ledamot	Kn Gustav Lundberg	Fotoredaktör: Kn Olof Fryksjö
Suppleanter	Kn Gustav Odkrantz	Teckningar: Fj Ake Bergman
	Kn Sven Einarsson	Redaktionens adress och tel.
Revisorer	Kn Allan Freij	KA 4, Box 5155, 421 05 V Frölunda
	Fj Kaj Ek	031/29 20 80/281
Arsavgiften i Kamratföreningen 15:- kr.		
Postgironummer 4 50 49-4		

REDAKTUREN HAR ORDET

Bästa läsare!

1980 blir ett förändringens år - genom omorganisation sammanlägges till en ny gemensam organisation Drlogsbas och Kustartilleriförsvaret - vi blir "Marin Väst". För oss som arbetar i organisationen idag är detta naturligtvis stora förändringar, men för den som varit med ett tag, är organisationsförändringar något som man "måste" leva med. Naturligtvis är alla besjälade att medverka till en för marinen bra lösning. Bland annat har ju penningbrist och krympta ramar framtvingat dessa förändringar. Xven då det gäller vår lilla tidskrift har penningknappheten framtvingat förändringar och det nummer av KA-fyren som nu föreligger skiljer sig som synes från sina föregångare. Redaktionen har tvingats söka billigare lösningar beträffande tryckning och utförande, men vi har inte låtit besparingarna gå ut över det sakliga och intressanta innehållet utan som läsaren märker innehåller KA-fyren alltjämt många läsvärda och intressanta artiklar. I årets nummer minns vi bland annat Västskustförsvaret för 40 år sedan. I två tänkvärda artiklar redovisas de möjligheter vi då hade att stå vakt om vår neutralitet och våra möjligheter att avvisa eventuella anfall. Att Västskusten då 1940 över en natt ändrades från lä - till lovartkust är något att fundera över även idag tyckerBjö

I DETTA NUMMER

Ordförandes spalt	Lars Ahlström	3
Det norska kustartilleriet	Lars Ahlström	5
Göteborgs eskadern April 1940	Hans C:son Uggla	8
Det äventyrliga flottåget av Hernán Cortés i Petén	Henry Wassén	11
Beredskapsminne från Västskusten	Bertil Stjernfeldt	14
Ny marin organisation i Göteborg	Lars Ahlström	18
Kustartilleriets Befällsskola	Jan Svenhager	20

ORDFÖRANDES SPALT

I de stadgar som fastställdes för Kustartilleriets Kamratförening i Göteborg den 26 mars 1936 står det i § 1:

"Föreningen, som är opolitisk, har till ändamål att utgöra en föreningslänk mellan nuvarande och förutvarande kustartillerister, såväl fast anställda som värnpliktiga, att värda kustartilleriets och Nya Älvsborgs fästnings tradition samt att befordra ett gott kamratskap".

Man frågar sig om föreningen alltså kan uppfylla denna stadgarnas första paragraf. Vi kan väl konstatera att vi under de gångna 44 åren på ett tillfredsställande sätt kunnat samla inte bara de kustartillerister och andra som varit direkt knutna till Göteborgs kustartilleriförsvar och Älvsborgs kustartilleriregemente utan även alla kustartillerister som bor eller arbetar i Göteborg eller dess närhet. Jag tror också att vi genom vårt programutbud under de senaste åren och även för år 1980 (se sid i tidningen) fyllt uppgiften att vara en föreningslänk mellan gamla och unga kustartillerister.

Det som emellertid något oroar mig som föreningens ordförande är - och det framhöll jag i förra årets tidning - den minskande medlemsstocken och den ökande åldern hos våra medlemmar som idag uppgår till ca 260 stycken. Vi måste på olika sätt förnya oss och framförallt försöka samla flera och yngre medlemmar till kamratföreningen. Det gångna året har tyvärr inte kännetecknats av denna önskade tendens, trots att vi ökat utbudet vid våra sammanträden.

Vi har försökt samla intresset kring dagens utbildning vid vårt moderregemente - två medlemmar utnyttjade denna möjlighet. Vi har försökt få till stånd en resa till Stockholm och Kungl Slottet i samband med att regementets fana fördes i spetsen för högvaktsstyrkan från KA 4 - bussresan måste tyvärr inställas p g a för få deltagare. I anslutning till våra möten har vi visat filmer från dagens moderna kustartilleri - de har livligt uppskattats av dem som varit med.

Det är således inte brist på resurser ifråga om arrangemang i anslutning till våra träffar. Det är brist på deltagare och brist på förnyelse i föreningsstocken som idag är problemet.

Tyvärr har vi kanske inte den landskapsanknytning som kännetecknar flera av våra infanterikamratföreningar t e l 17. Det beror nog på att vid KA 4 sker utbildning i stor utsträckning av elever från hela vårt avlånga land. Flertalet av dem som får sin utbildning vid regementet har inte Göteborgsanknytning. Men det borde i Göteborgsområdet, i rikets till storleksordning andra stad, finnas ett gott rekryteringsunderlag till föreningen. Detta måste vi ta vara på och det försöker vi nu från kamratföreningens ledning att göra. Vi har t ex i år tillskrivit alla icke medlemmar som tjänstgör vid eller arbetar inom organisationen på Kärningberget och uppmanat dem att komma med i föreningen. Vi har funnit ca 200 sådana icke-medlemmar, av vilka vi hoppas många skall bli medlemmar i föreningen. Vi har även valt ut vissa krigsförband och gått ut till befäl och meniga krigsplacerade i dessa förband med måning att samlas hos oss för att hålla kontakten med kustartilleriet i vår förening. Reservofficerarna är en annan kategori som vi kommer att rikta oss till.

En sista nog så viktig rekryteringskälla är naturligtvis den enskilde

kamratföreningsmedlemmen. Var och en av oss känner säkert en kustartilleri-kamrat som inte är medlem. Värva honom till föreningen genom en "man-till-man-kampanj".

Det som är grundläggande för medlemskap i Kustartilleriets Kamratförening i Göteborg är dock - och kommer alltid att vara - motivet att tillhöra föreningen. Är § 1 i våra stadgar tillräckligt motiverade? Måste vi finna nya motiv? Ja kanske.

Ett sådant nytt motiv kan kanske väskas fram ur det faktum att en ny marin organisation är under införande i Göteborgsområdet. Örlogsbasen, kustartilleriförsvaret, försvarsområdet och KA 4 skall hösten 1980 slås samman till en myndighet med huvudsaklig förläggning till Kåringberget (se artikel härom på sid 4 i tidningen). Utan att på något sätt vilja bygga upp några murar mellan marinens olika komponenter tror jag att här finns ett nytt motiv för kamratföreningen att stödja och följa upp kustartilleriets verksamhet på västkusten, en verksamhet som i de centrala staberna inte är särdeles högt prioriterat. Vi här nere på Sveriges framsida har nog en annan mening härom.

Jag har här mycket ordat om bekymren kring medlemsskapet. Det är klart att flera medlemmar ger ökade ekonomiska resurser till kamratföreningen att användas till arrangemang i Föreningens anda, bl a för att kunna ge ut vårt förnämsta kontaktorgan - KA-fyren. Kostnaderna för tidningen har ökat under senare år kraftigt. Vi har därför i år - som ni väl redan lagt märke till - försökt åstadkomma en billigare tidning genom ett mindre exklusivt tryckningsförfarande, som sparar in åtskilliga tusentals kronor. Jag hoppas att ni kustartillerister skall finna KA-fyren lika läsvärd som förut även i dess nya dräkt.

Låt oss därför tillsammans försöka åstadkomma nya goda verksamhetsår för Kustartilleriets Kamratförening i Göteborg med de åtgärder som styrelsen genom mig här försökt ge uttryck för.

Kamratföreningen

kallar

DIG

Kustartilleriets Kamratförening i Göteborg inbjuder härmed samtliga, som är eller har varit anställda vid Kustartilleriet eller har fullgjort sin värnplikt vid Kustartilleriet, till medlemskap i föreningen. Anmälan om inträde kan ske direkt till sekreteraren eller skattmästaren, man kan också ske genom insättande av årsavgiften kr 15:- på postgiro 4 50 49 - 4. Om Du gör Din anmälan om inträde per postgiro, skriv fullständigt namn, titel, adress, födelseår och födelsedag på talongen!

Det norska kustartilleriet.

Regementschefen på KA 4 överste Lars Ahlström har en tidigare period tjänstgjort som försvarsattaché i Norge, i nedanstående artikel får vi del av hur man i Norge just nu ser på en eventuell förstärkning av kustartilleriet.

Det finns många likheter mellan svenskt och norskt kustartilleri t ex i vad avser uppgifter, principer för kasystemet och utformningen av vapenplattformarna. Vad det gäller de sistnämnda kan konstateras att Norge inköpt ett antal moderna 7,5 cm pjäser av samma typ som vi har i det svenska kustartilleriet samt att man i Norge allvarligt funderar på att även inköpa från Sverige ett antal av våra 12 cm fasta kapjäser m 70 (ERSTA-pjäser).

Det bör kanske därför vara av intresse att ta del av den syn på kustartilleriets uppgifter och betydelse som man i den norska försvarsutredningen kommit fram till. Jag tror det framgår bäst av följande citat ur NUO 1978:9, som är benämningen på det betänkande som den norska försvarsutredningen publicerat för två år sedan.

Utdrag ur NUO 1978:9

Kustartilleriets uppgift i invasionsförsvaret är att kunna påföra en sjöinvasionsstyrka så stora förluster att en angripare väljer landstigningsområden som är mindre farliga för vårt försvar. Om detta inte lyckas är uppgiften att tvinga angriparen till en tidskrävande bekämpning av kastridskrafterna innan

han kan tränga igenom. Om angriparen försöker forcera utan nedkämpning, är uppgiften att påföra honom så stora förluster att fortsatta operationer försvåras. Såväl genom att tvinga angriparen bort från de anfallsriktningar som är de farligaste för oss som genom att åsamka honom tidsfördröjningar och förluster, får vi det lättare att koncentrera våra sjö- och markstridskrafter och därmed öka dessa stridskrafterns försvarseffekt. Kustartilleristridskrafternas försvarsmässiga betydelse ligger alltså lika mycket i deras bidrag till effektivt utnyttjande av övriga stridskrafter till lands, till sjöss och i luften som de förluster de påför en angripare.

Det är inte möjligt att gruppera kustartilleri vid alla viktiga inlopp längs vår långa kust. Det är nödvändigt att prioritera områden och inlopp dit det är av störst betydelse att vinna den tid som kustartilleriet kan ge oss för att koncentrera våra övriga stridskrafter. Särdeles viktiga blir därför kastridskrafterna i Nord-Norge och i Tröndelag.

För att kastridskrafterna skall kunna lösa sina uppgifter i invasionsförsvaret måste de inte bara ha god eldkraft. De måste också ha tillräcklig uthållighet för att kunna ge bakomvarande stridskrafter nödvändig tid

för förberedelser och strid. En sådan seghet kräver att kabefästningarna ges ett tillräckligt närförsvär för att avvärja anfall med markstridskrafter vare sig de kommer från havet eller luftlandsättes på eller i närheten av befästningen.

Dessa måste också ha tillräcklig motståndskraft mot bekämpning från havet eller från luften.

Det erfordras passiva försvarsåtgärder för att minska sårbarheten av eldledningarna och pjäser samt försvåra möjligheterna att lokalisera dem.

Detta kräver ett aktivt luftförsvär, som kan hålla flygplan med styrda bomber på sådant avstånd att deras effektivitet reduceras.

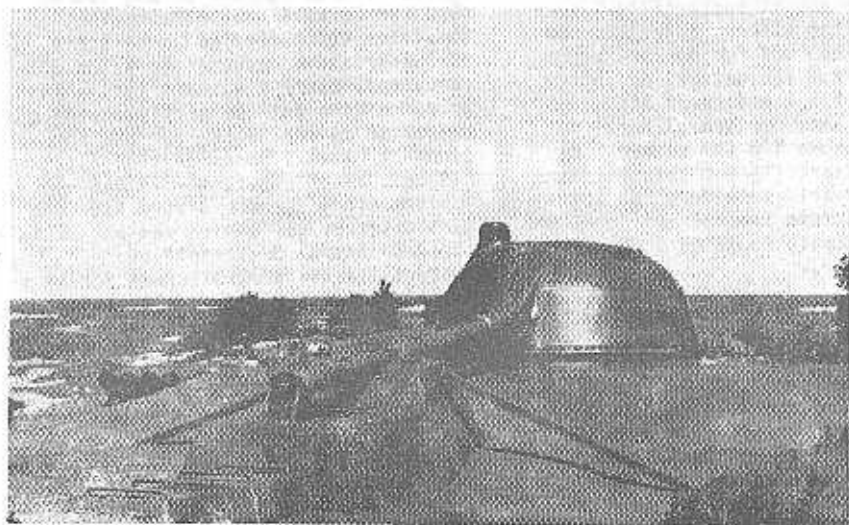
mer långsiktiga bindningar än andra försvarsåtgärder. Likväl visar kostnads/effektivitetsberäkningar att kabatterier bör vara högt prioriterade länkar i försvaret av de mest utsatta delarna av vårt land.

Den vapentekniska utvecklingen är viktig i detta sammanhang.

Under den långa livstid som en kabefästning har, kan den tekniska utvecklingen inverka på olika sätt.

Utveckling av effektivare medel att lokalisera stridskrafterna kan tillsammans med styrda precisionsvapen öka sårbarheten hos kabefästningarna.

Må man också räkna med att angrärens rörlighet kommer att öka och

Är kanske 12 cm tornpjäs m/70 något för utbyggnad av tungt norskt kustartilleri?

Likväl blir det inte möjligt att förhindra skador i kabefästningarna. Dessa måste ha sådan eldkraft att det kostar angräparen för mycket att slå ut dem. Sjöförsvarsanalysen tar hänsyn till alla faktorer samt att investeringarna i fasta batterier både är geografiskt bundna och representerar

därmed hans förmåga att gå runt fasta anläggningar. Å andra sidan kan den vapentekniska utvecklingen leda till att kabatterier kan komma att ersättas med rörligare vapensystem, som kan lösa samma uppgifter i invasionsförsvaret. Utifrån det material som försvarsutredningen har tillgång till,

synes likväl den bästa lösningen idag vara att modernisera och delvis nyanlägga moderna kabatterier, som ges ökad eldkraft och väsentligt bättre seghet än dagens kustartilleri. Men Försvarskommissionen förutsätter att utbyggnaden enligt de föreslagna planerna genomförts stegvis och på sådant sätt att hänsyn kan tas till de tekniska eller strategiska förutsättningar som ligger till grund för planen.

Slutord

Så långt den norska försvarsutredningen som alltså redovisar en mycket positiv syn på sitt kustartilleri. Om planerna på kustartilleriets utbyggnad kan realiseras beror - liksom i Sverige - på försvarets ekonomi.

Jag behöver bara erinra om den redan beslutade och mycket kostnadskrävande anskaffningen av ett nytt stridsflygplan - F16, som ju även in till dessa sista dagar varit aktuell i den svenska flygplansdebatten. F n sågs F-16-anvärfningen sluka upp till 80% av det norska försvarets materielmedel och då blir det inte mycket utrymme kvar till de övriga försvarsgrenarnas materielönskemål.

Jag vill slutligen i detta sammanhang erinra om det mycket goda samarbete som just KA 4 har med det norska kustartilleriet genom befälsskolans årliga besök hos viss norska namne i Oscarshorg, en fästning som ju står som symbol för kastridskrafternas insats i försvaret av Oslofjorden den 9 april 1940. Därom kunde och kan fortfarande läsas om i förra numret av KA-fyren.

FÖRENINGSNÅLEN, KLUBBMÄRKET OCH BLOMSTERFONDEN

Föreningsnålen här varje medlem ha fästad på sitt rockuppslag. Den är ett tecken på att Du tillhör en militär förening, där inga gradskillnader finns, en förening för det goda kamratskapet. Nålen kostar kr 15:- samt portokr 1:30. Klubbmärket att användas som ficklocksmärke på blazer mm har rönt stor uppskattning. Märket kostar kr 25:- samt porto 1:30

Blomsterfondens medal används vid hedresbevisningar av olika slag.

Beställningar och inbetalningar kan göras direkt till skattmästaren eller på postgiro kto 45049-4. Skilj därvid noggrant på de olika posterna, t.ex. medlemsavgift, blomsterfond, föreningsnål eller klubbmärke.

GÖTEBORGSESKADERN

APRIL 1940

Följande artikel om "Göteborgseskadern" författad av amiral Hans Cson Uggla fanns införd i Göteborgs Handels och Sjöfartstidning 9/4 1965. Med författarens tillstånd återges denna verklighetsskildring från svenska västkusten vid tiden för Tysklands anfall på Norge.

Nos många äldre svenskar går i dessa dagar tankarna till händelserna för 40 år sedan då våra broderfolk invaderades av tyskarna.

På grund av vår geografiska belägenhet och en god portion tur gick kriget oss förbi fast vår krigsberedskap icke var särskilt hög.

Det finska vinterkriget hade slutat i mitten på mars, men vår krigsmakt var i början på april 1940 i huvudsak fortfarande grupperad med hänsyn till detta. I södra och i västra Sverige fanns endast ett svagt lokalförsvär.

Plottan var dock grupperad med den fullt stridsberedda kustflottan i Stockholms skärgård och med en lokalförsvärsstyrka, den s k Göteborgseskadern på västkusten.

I skånska hamnar fanns också en del mindre örlogsfartyg.

Att tyskarna tillmätte vår relativt starka kustflotta en stor betydelse framgår av protokollen från den tyska krigsledningens operationskonferenser.

Kriget drog västkusten förbi men från Göteborgseskaderns fartyg syntes det ibland hotande nära. Denna eskader, som stod under befäl av kommandören T A Cassel, bestod av det gamla pansarskeppet Manligheten, de äldre jagarna Wrangel och Wachtmeister, tre äldre ubåtar av sälenklass samt åtskilliga mindre hjälpfartyg.

Eskadern hade rustats omedelbart vid krigsutbrottet 1939 och under vintern bedrivit övningar, som höjt dess krigsberedskap. Emellertid hade besättningsbyte ägt rum i början på april och vid Norge-invasionen var

besättningarna icke fulltaliga.

Söndag 7 april kom alarmerande underättelser om den förestående tyska invasionen i Danmark och Norge.

Härvid återkallades permitterade och höjdes stridsberedskapen ombord.

Måndag 8 april rapporterades tyska fartygsrörelser i Kattegatt varvid Göteborgseskadern intog beredskapslägen i Göteborgs yttre skärgård.

Med säkerhet visste ingen vart de rapporterades tyska fartygsrörelserna syftade.

Den 9 april kom så invasionen i Norge och Danmark. Med varmaste medkänsla följde vi ombord händelseförloppet, men kunde givetvis icke göra någonting åt saken.

Vi förstod att utgången av striderna i Danmark och Norge hade stor betydelse för vårt eget lands framtid. Vi visste också att svensk motståndsförmåga på västkusten t v i hög grad berodde på Göteborgseskadern.

Ombord på dess fartyg hölls därför en mycket hög beredskap särskilt i gryningen då vi fruktade att bli utsatta för flyganfall.

En morgon några dagar senare rapporterades ett antal flygplan över Göteborg, som senare dessbättre visade sig vara svenska.

Men de föranledde flyglarm i staden tills situationen upplärats.

Det blev också känt ombord att våra civila myndigheter med stor handlingskraft och oppfinningsförmåga lyckades spärra Torstrand flygfält.

Den 10 april var för Göteborgseskadern mycket händelserik och spännande. På morgonen kl 0715

inrapporterades en stor tysk transportflotta 15' syd Anholt med nordlig kurs. Dess destination var givetvis obekant. Den kunde tänkas när som helst gira till östlig kurs mot svenskt land. Göteborgseskadern framsände därför spaningsfartyg till i höjd med Nidingen, medan stridsfartygen hölls under gång i Göteborgs yttre skärgård. Då den tyska styrkan siktades bestod den av tio stora handelsfartyg omgivna av ett tiotal trälare och fem äldre jagare samt med något flygskydd. Styrkan framgick omkring 7 distansminuter från svenskt land. Stärkare tyska örlogsfartyg medföljde icke som närbevakning. Den svenska eskadern följde med nordvärt på svenskt territorialvatten. Ubåtarna gick därvid längst in mot land och lade sig avväktande i varje fjordmyning som passerades.

Kl 1710 då den tyska transportflottan kommit i höjd med Pater Noster girade Manligheten till sydlig kurs eftersom dess uppgift var att i främsta hand försevara Göteborg och Göteborgs skärgård.

Strax efteråt, kl 1730, hördes explosioner utifrån havet. Ett tyskt "förpostfartyg" förintades och två transportfartyg observerades träffade av förmodligen torpeder. De sjönk efter 10 resp 18 minuter. Det var tydlig fråga om att en eller flera ubåtar funnit sina begärliga mål. Det uppstod oro i den tyska grupperingen. Bevakningsfartygen cirklade runt, kastade sjunkbomber och så småningom satte man igång med bärgningsarbete. Utifrån havet hördes också kulspruteskott. Vi kunde inte förstå av vad anledning. Två tyska transportfartyg sökte sig in i skydd av Pater Noster. På grund av vad som inträffat girade Manligheten åter nordvärt och styrde upp mot de tyska transportfartygen vid Pater Noster. På deras däck stod en mycket ungdomlig skara soldater uppställda med påtagna livvästar. Från Manligheten uppmanades de tyska fartygen att lämna svenskt farvatten, vilket man med

tvekan gjorde. Från de tyska bevakningsfartygen kom en anmodan till de svenska eskadern att biträda i räddningsarbetet, vilket dock icke skedd förrän något senare på grund av ubåt faran och eftersom ett tyskt handelsfartyg på sydgående fortsatte sin kurs utan att till synes ta notis om det inträffade. Från jagaren Wrangel och ett hjälpfartyg bärgades senare tolv män, vilka såsom skeppsbrutna överlämnades till tyska fartyg.

Under natten fortsatte den tyska transportflottan norrut men torde ha utsatts för förnyade anfall eftersom ett rapport endast fyra transportfartyg gick in i Oslofjorden nästa morgon.

Följande dagar fortsatte Göteborgseskadern sin bevakning av sjögränsen samt utlade ytterligare försvarsanordningar.

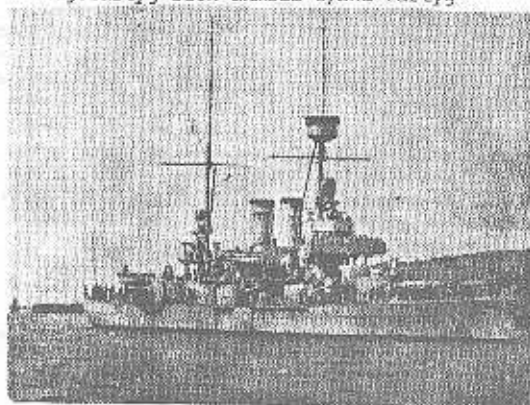
Den 12 april på en rapporterades fjorton transportfartyg styra in mot land vid Märstrand. Eskadern lättade snarast möjligt, men rapporten visade sig vara felaktig.

Den 14 april intogs ånyo högsta bevakning ombord vid rapport om att en stor tysk flotta var på väg nordvärt utanför västkusten.

Den 16 april överflögs den svenska eskadern av två tyska flygplan, som besköts med verkningseid, varvid ett plan träffades. Från detta tillfälle erinrar jag mig en episod. Från Manligheten hade avlossats granatkarteschoter mot de tyska flygplanen. Två skott hade skjutits med låg elevation i riktning mot Björkö. Då det var risk för att någon människa på ön skulle ha träffats av dessa skott gick artilleriofficeren i land för undersökning och mycket riktigt, en granatkarteschot hade slagit in i övre delen av ett hus och exploderat i väggen. 200 karteschulor hade därvid farit fram över vinden och ställt till en del skada men fiskarhustrun sa att det gjorde ingenting och tillade: "Men Ni skulle ha sett vilken fart det blev på drängen som låg och sov där uppe". Uttalandet var ganska

betecknande för skärgårdsbefolkningens kallblodiga inställning till det hela. Man förstod att försvarsmakten måste utan större hänsko kunna utnyttja sina vapen och att enskilda intressen därigenom kunde komma i kläm. Då någon evakuering av öarna icke skedde framstod det emellertid som stor tur att någon svensk ej kom till skada vid den stundom mycket livliga luftvärnseiden. Under slutet av april förekom ett flertal incidenter där svenska örlogsfartyg fick anmoda tyska fartyg

att lämna svenskt vatten. Eskadern biträdde också vid att skydda spridningen av svenska handelsfartyg från Göteborg till Hakefjorden och andra vattenområden samt eskorterade handelsfartyg i kusttrafik för att förhindra neutralitetskränkningar. Åtskilliga överflygningar ägde rum som mer eller mindre framgångsrikt kunde avvisas. Det kändes emellertid befriande ombord då man någon vecka efter den 9 april erfor att svenska land- och flygstridskrafter omgrupperats från norra Sverige till Skåne och Västkusten.

Minsarskeppet MANLIGHETEN ingick i den sk GÖTEBORGS-ESKADERN som bevakade Västkusten våren 1940

VETERANER 1980

Förra året hade 16 medlemmar kvalificerat sig för erhållande av Veterannålen. Riktigt så många blir det inte i år, men 13 nya veteraner är många även det. Utdelning av utmärkelsen sker vid årsmötet. Veteraner som ej kan närvara tillställles nålen på annat sätt. Årets 20-åringar är:

Ingemar Almare
Björn Döbeln
Arvid Eklund
Leif Engius
Gunnar Ernflykt
Erik Franklin
Ingemar Lidman

Einar Lindström
Gunnar Lundberg
Erik Magnusson
Lennart Magnusson
Bürje Persson
Yngve Persson

DET ÄVENTYRLIGA FÄLTÅGET AV HERNÁN CORTÉS I PETÉN

Professor Henry Wassén medverkar änyo i KA-fyren och informerar denna gång om Hernán Cortés i Centralamerika 1524.

Det i flera avseenden civilisatoriskt märkliga mayafolket bebodde såväl högländ som lågländ inom nuvarande mexikanskt-centralamerikanskt område (se karta). Ehuru t ex Guatemalas högländ klimatiskt förefaller bättre, finner man dessa indianers märkligaste ruinplatser, ofta med prov på en fantastisk rik byggnadskonst, mest i Peténs urskogar och på Yucatáns karga yta i norr.

I det ännu mycket viktiga arbete om mayaindianerna, som den amerikanske forskaren S G Morley på 1940-talet utgav under titeln "The Ancient Maya", finns även ett fascinerande kapitel om den första vita kontakten med det område i Petén (i nuvarande Guatemala), där den mayanska kulturen specialutvecklats och florerat under det man nu kallar den klassiska epoken ca 250-900 e Kr. Eftersom det var själve erövvraren av México, Hernán Cortés, som agerade under ett militärt företag, som be-tecknats som det absolut märkligaste av de många som utfördes av spanska konkvistadorer i Amerika, ser jag att här få plocka något ur det rika materialet.

Förhistorien är att Cortés tre år efter Méxicos erövring, som räknas från aztekiska huvudstadens Tenochtitlán fall i augusti 1521, sänt en underlydande kapten vid namn Cristóbal de Olid att erövra det land, som nu kallas Honduras. Under spanska erövringsstågen i Amerika fanns det dock gott om revolterande som försökte ta en chans. Olid var en av dem, och han passade på tillfället att i Honduras frigöra sig från Cortés. Denne fick dock relativt snart

bud om Olids kupp och beslöt sig för en marsch över Yucatán för att få tag på och straffa Olid. De spanska erövrarna slogs aldrig med silkesvantar, allra minst inbördes.

Så kom det sig alltså, att Cortés den 12 oktober 1524 gav sig av på en marsch över Yucatán och Petén från nuvarande Puerto Mexico i staten Vera Cruz till en plats kallad Trujillo på nuvarande republiken Honduras område. Härtåget, ty ett sådant var det, skulle bjuda på fruktansvärda svårigheter och lidanden i en terräng som bjöd på allt motstånd som tänkas kan i fråga om oframkomlighet. Det kom att ta sex månader, ty först efter mitten av april 1525 hade marschen slutförts. Cortés kom fram med en mycket reducerad skara. Han uppges ha startat med ca 140 spanska soldater varav 93 till häst, artilleripjäser, en svinhjord som levande proviant, en hjälptrupp beräknad till 3000 mexikanska indianer, ytterligare hästar samt ej att förglömma tre avsatta och fångna mexikanska hövdingar eller prinsarkungar från Tenochtitlán, Texcoco och Tlacopan på mexikanska högländet. Cortés hade ej vågat lämna kvar dessa hos resp undersåtar. Han hade lovat dem fri lejd men under i varje fall en förevändning av en indiansk konspiration mot spanjorerna ute i vildmarkerna fann han lämpligt tillfälle att summariskt avrätta aztekernas siste härskare Quauhtemoc (han står nu hedrad med staty på Paseo de la Reforma i Mexico City) och dennes medregent Tetzlepanquetzal, som härskat över Tlacopan. Det förefaller som hövdingarna omedelbart hängts, för säkerhets skull även halshuggits. Det finns en bild i

ett indianskt dokument från 1600-talet, som visar den siste aztekiske härskaren hängande huvudlös i fötterna i ett träd.

Det anses märkligt, att Cortés tog sig genom ett mayanskt område med massor av glömda ruinstäder utan att observera dem, ehuru han måste ha varit nära flera av dem bl a Palenque. Den enda mayanska plats av betydelse han kom till och dessutom en bebodd sådan var då ännu oberoende Tayasal i Petén. Där bodde på ön Tayasal i Peténsjön de sista fria mayaindianerna med rötter i Chichén Itzá i norra Yucatán ända till 1697, då de måste kapitulera för erövraren Martín de Urzúa den 14 mars.

Cortés och hans folk kom till Peténsjön i mars 1525, och Itzá-hövdingen med titeln Canké kom över från ön med sex kanoter fulla med krigare. Cortés som hade med sig kyrkans män i sin skara bjöd på en katolsk mässa. Enligt uppgift blev hövdingen på Tayasal imponerad av ceremonierna och inbjöd Cortés att hälsa på ute på ön, vilket han också gjorde dock med en livvakt med sig.

Här finns ett mänskligt och delvis humoristiskt inslag i berättelsen. Cortés hade en älsklingshäst, som fått hälsa och han bad hövdingen vårda djuret, tills han kunde återkomma eller sända bud efter det. Hosten, sedermera känd som Izimin Chac, "Äskhusten", blev också vårdad men till döds, ty han fick kött, fåglar o d till föda och dog. En häst var något ytterst märkligt för indianerna, som gjorde avbildning av djuret och även bevarade dess ben som relik. Detta blev känt genom två franciskaner som 1618 drog ut från Mérida i Yucatán för att söka kristna itzá ute i Peténsjön. Därvarande hövdingen tog väl emot dem, men då missionärerna slog sönder hästfiguren blev det allvarligt bråk, ehuru de fick återvända. Man känner missionärernas namn och vet att pater Fuen-

salida kom tillbaka till Mérida den 8 december 1618. Han och kamraten pater Orbíta försökte omvända maya-indianerna på Tayasal även nästa år, men de misslyckades åter. Många misslyckades, även militära expeditioner, men i mars 1697 fick sista resten av fria Maya-indianer kapitulera. Naturen hade varit dem till stor hjälp mot de vita och det var samma urskogsnatur som Cortés fick klara på sin straffexpedition mot Olid i Honduras. Det var med en sliten skara som Cortés i medio av april 1525 vid Río Dulce stötte samman med en spanjor som hette Diego Nieto och var anförare för en liten spansk besättning. Efter ett par dagar kom resten av den starkt reducerade truppen, och härmed menar Morley, som begagnat sig av dokumentation kring hela förloppet, hade ett av de största äventyren i sitt slag avslutats.

Cortés som var född 1485 fick leva till 1547, från 1540 i Spanien, där han föll i onåd. Guvernören över Nya Spanien hade spelat ut sin roll.

DET MAYANSKA OMRÅDET I CENTRALAMERIKA MED VIKTIGARE FYNDPLATSER.

Cortés tågade 1524-1525 över Yucatáns bas från NV till SE i Peténs urskogsområden "Puuc" och "Chenes" i N. Yucatán stäm områden med speciella arkitekturstilar. Petén och Usumacinta (efter floden) är geografiska benämningar.

Ett beredskapsminne från västkusten

Överstelöjtnanten och militärhistoriken Bertil Sjernfeldt tjänstgjorde som batterichef på Västkusten i början av 1940.

I denna intressanta artikel lämnar han några minnesbilder från sin tjänstgöringsplats. Artikelnen har tidigare varit införd i KA-fyren.

Andra världskrigets utbrott 1939 med överfallet mot Polen framvingade omfattande beredskapsåtgärder i vårt land. I hög grad gällde dessa kustartilleriet, som av naturliga skäl haft och har stor betydelse i vårt lands kufförsvaret. - Mer än en "gammal" kustartillerist erinrar sig den stora stämningen dagarna före krigsutbrottet. - Världskriget ett faktum, permitter återkallas, inkallelser, snabbutryckning av rörliga batterier mot Skåne. Men horisonten mörknade inte bara i söder utan även österut och efter urladdningen mot Finland måste KA skärpa blicken även på denna front.

Västkusten syntes ligga på läsidan men natten mellan den 8 och 9 april 1940 förändrade sig det strategiska läget totalt. Då drabbades Danmark och Norge av tyska blixtanfall och hotet mot vårt eget land blev överhängande.

Man kan föreställa sig vad det nya läget innebar för det 1939 uppsatta Älvsborgs kustartilleriet. Den långa frånvaron av ett KA-truppförband i fred på Västkusten gick icke att gottgöra på den korta tid som nu stod till buds, hur mycket anslag som än ställdes till förfogande. Flottan fick bidra med kanoner, övriga KA-truppförband med folk. Sandsäckar fick ersätta armerad betong.

De militära dispositioner, som blev en följd av den 9 april, kom bl a att beröra KA 7 och där inte minst de

unga män, som dagen innan mottagit sina första officersgaloner. De nybakade fänrikarna - gärlikänd författaren - höll bäst på att pröva sina röstresurser på årets värnpliktiga, då ordern kom. - De nyinryckta rekryterna skulle omedelbart hemföras. Större delen av instruktionspersonalen och 300 nyinkallade beredskapare skulle i största hast omförflyttas till västkusten för att bemanna sex nyuppsatta, lätta KA-batterier. Det var inte utan att fänrikshjärtat klappade raskare och det pirrade i maggroppen vid tanken på att man snart skulle stå som batterichef tätt intill världshändelsernas centrum. Skulle man kanske få praktisk användning av den nyligen genomgångna skjutkursen...?

Förberedelserna gick med fart och en solig apildag tågar 300 kustartillerister genom Stockholms gator mot Centralen för vidarebefordran västerut. Det är sannerligen ingen paradmarsch - någon musikkår går inte i täten - men det ligger en viss tyngd och beslutsamhet i stegen där truppen marscherar fram.

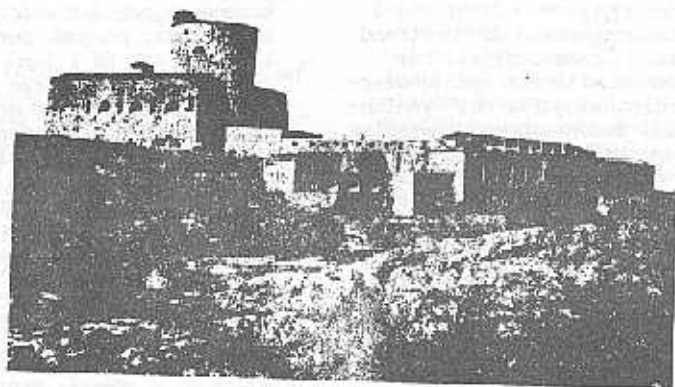
Så sätter militärtåget i gång. Vid stationer och broar står det poster och här och var pekar smäckra automatkanoner vakande mot skyn. På ett ställe snabbutepisas vi av vänliga lotter. Tåget rullar vidare och mörkret börjar falla. Plötsligt kommer order om att alla fönster skall avskärmas. Vi närmar oss mörkläggningszonen, som då gällde bl a västsvenske.

Utdelning av handvapenammunition sätts igång, 60 skott per man. Vi vill inte enbart vara hänvisade till bajonetterna om kriget redan är ett faktum när vi kommer till Göteborg.

Tåget stannar med ett ryck - Göteborgs central.

stå här (kryss i fältkartan). Kvittera ut ett förskott på 1.500 kronor i kassan. Det är ingen tid att förlora. Lycka till fänriken!" -

Ja, så lät det ungefär. Tankarna surrade i huvudet på fänriken. Kanonerna ombord på trälaren??

Carlina: fästning

300 kustartillerister tumlar ur med sin packning och ställer upp på den beklädda perrongen. De olika battericheferna försöker hålla kännning med sin personal. Nummer och namn ropas upp och entoniga röster svarar i mörkret. En kraftig stämma i mörkret påkallar lystring, vi får våra order och i rekvirerade spårvagnar går färden ut till Nya Varvet. Inkvartering ordnas i gymnastiksalar och andra disponibla lokaler. Sömmen är kanske lite orolig den natten för de "gröna" battericheferna. Morgondagen är ett enda stort frågetecken.

Tidigt nästa morgon får vi i tur och ordning våra uppgifter på kommandantexpeditionen. "Fänriken - chef för batteri XY vid Marstrand. Till förfogande för transport en trälare vid kajen här nere. Två lätta pjäser med ammunition ombord. Batteriet skall

så vaktade ett minne från den nyss avslutade sjökrigsakolan. "Major, jag anhåller att få batteri XY:s stridsbok." "Batteriets stridsbok? Någon sådan har vi inte. Batteriet fastställdes för några dagar sen."

Snart står chefen för batteri XY framför sin trupp och orienterar om uppgiften. Marstrand framkallar en liten ljusning i anletsdragen. Nu gäller det att utrusta, men några listor finns inte att gå efter.

- "Korpralen med dessa mannar, kvitterar ut i förrådet trassel, blånor, ficklampsbatterier, telefoner, signalblanketter, telefonkabel, tält, toalettpapper, spritlampor, tändstickor, spadar, taggtråd Ja, man kände sig nästan som en militär Robinson Crusoe, som av försynen skänkts några timmars förberedelse före sin övistelse. Det finns emellertid inte lång tid

till förfogande att tänka efter vad som behövs, och snart dunkar trälären i väg med batteribemannin. Kanoner, trassel, tändstickor.

Och det blev skymning andra dagen. Framför vår trälares trubbiga förstav höjer sig silhuetten av Carlstens fästning mot den rodnande af-tonhuden. Vi lägger till vid stadskajen, personalen ställs upp, poster fördelas. Trots mörkret kan man se, att mycket folk är i rörelse. De stockar sig snart vid trälären och tittar tysta på de båda kanonerna, som ligger ordentligt upplagda på däck. Men huvudstyrkan sätter sig i marsch genom det mörklagda Marstrand med kurs mot - Stadshotellet. Där ned nämligen de militära myndigheterna ordnat utspisning för det ymländska batteriet. I den ordnade matsalen på "Statt" närmar sig hundret snabba toppunkten bland pojkmarna. Vitklädda uppsässare ilar fram med assietter och rätter av olika slag och behandlar oss som en välkommen början till den väntade turistinvasionen. Med allt våld lyckas batterichefen hindra sil-verbrickor med spetsiga glas att bjudas omkring. Vi hade ju inte kommit som sommargäster till Marstrand

Att det ännu inte var sommar får man sannerligen erfara nästa morgon. Den kalla havsvinden får tjutande mellan de låga trähusen och snöflingorna piskar i ansiktet, när batterichefen och hans "stab" med fältkartans hjälp lotar sig fram till batteri XY:s batteriplats. Klipper upp och klipper ner, snöfyllda skrevor och isiga härlar - till slut är vi framme. Här skall det vara, men inga anordningar kan upptäckas. Äntligen ett spår! Några stammar formvirke, ett par tomma cementsäckar och så hittar vi en liten betongplatta och så en till. En ring av gängade järntullar talar om att vi nu står vid batteri XY:s pjäsplatser.

Utförån Peter Noster vräker sig havet grått och tungt mot de blågrå väst-

kustklipporna. Vad som nu försiggår där bortom diset det vet man inte, men ortsbefolkningen i Marstrand kan berätta en hel del om dagarna kring 9 april. Från den gamla fästningen Carlsten har eldfeunken iakttagits, skottlösning och döva detonationer, tyska trupptransportfartyg har setts sjunka med stäven i vädret. Drunknade sjömän och soldater i gröna Wehrmacht-uniformer har flutit upp längs Bohusländska kusten. Befolkningen har sett kriget på ganska nära håll.

Men nu är det inte tid för några funderingar. Här gäller det att få upp kanonerna och det kvickt. Nu börjar en intensiv period. Det blir ingen lätt sak att få i land de tunga grejorna från trälären med de primitiva hjälpmedel, som står till förfogande. Ortsbefolkningen är till god hjälp. Klippstranden blir vår urlastningskaj. Lördagen och söndagen går spårlöst förbi men rätt som det är, står kanonerna anskjutna och eldberedda på sina platser i skydd av sandsäckar, signalförbindelse är etablerad. Den svenska igelkotten har fått ytterligare en tagg att stickas med.

Först nu kan batteri XY:s personal andas ut en smula, men mycket är oqjort. Skyddsrum skall anordnas, taggtrådshinder dras, kommandoplats och pjäsvärn byggas, en Barack skall ersätta tältförläggningen och inte minst viktigast - batteripersonalen måste övas. - Dagarna går och valborgsmässöafton kommer. Just den dagen får vi vår första erfarenhet av den allvarliga neutralitetsuppgiften, fast kanske inte på det sätt vi tänkt oss.

Batteripersonalen arbetar på skyddsrummen. Plötsligt ropar posten - "Flygplan riktning sjua". Batterichefen blåser den anbefallda signalen i visselpipan. Pojkarna släpper litet såvligt verktygen och tar sina laddade gevär. Jaså, övning igen, kunde man läsa i deras ansikten. Lutad mot kommandoplatsens sandsäcksbröstvärn

Jul
år

följer batterichefen med kikaren den svarta punkten, som hastigt växer. Den kommer utifrån havet rätt enot oss, höjden är väl 400. Med en gång framträder två svarta kors på de våldiga vågarnas undersida. "Skjut - det är en tysk!", är det kommandoord, som batterichefen får ur sig och batteri XY:s luftvärn öppnar omedelbart eld. D v s de tjugo dikronitida mannarna tömmer med sina gevär M/96 så snabbt det går magasinerna mot den annalkande Dornierbombaren, allt enligt dåvarande bestämmelser i handvapenskjutinstruktionen (HSI).

Vad det nu beror på, girar planet 90° styrbord vid beskjutningen och styr söderut längs kusten. En "silljagare" (bevakningsbåt) i Marstrand öppnar eld med sin kulspruta, längre bort urskiljs 40:ors karakteristiska dunkande och litet senare hörs den dovare skottlösningen från tyngre pjäser. Svenska neutralitetsvakten har trätt i funktion.

Hur det gick för bombplanet fick vi inte reda på. Men på batteri XY är det nästan omöjligt att få personalen att återgå till arbetet. Rojkarna går bara och kramar sitt gevär och skär bildligt talat ränder. Nu väntar man på nästa plan. De krigiska känslorna tar överhand över de världiga denna valborgsmåsoafton. Det slumrar sig

så att chefen för Västkustens marin-distrikt kommer på inspektion några timmar senare. Var förvissad om, kyr läsare, att tillfället beagnades för att begära luftvärn för batteri XY. Det nyss inträffade är tillräcklig motivering.

Ja, detta var några glimtar från den spänningssättade tid, våren 1940, då västkusten på en enda natt förvandlades från Lå- till Lovartssida. Sådana snabba kantringar kan få inträffa även i ett eventuellt kommande krigsläge. Visst brast det här och där en hel del, men den goda viljan var det injet fel på. Av befolkningen på platsen mottogs denna förstärkning av kustförsvaret med märkbar tacksamhet. Marstrandbornas förtroende för dessa lätta kanoners prestationsförmåga kyr de knappast några gränser. När batterichefen en gång stod i begrepp att avresa från Marstrand för tjänsteuppdrag i Göteborg, stultade det fram en gammal fiskarqubbe sägande: "Lyttnanten åker väl inte ifrån oss med sina kanoner?" Färriken tog snart den orolige västkustbon ur hans villfarelse och denne vaggade iväg i den fasta förvisningen, att då var det ingen fara längre, att tysken skulle komma och ta hans Marstrand.

NYA MEDLEMMAR

Följande hälsas hjärtligt välkomna som nya medlemmar i föreningen.

Jan Dellheden
Sjörn Eriksson
Göte Gustavsson
Axel Hammarström

Karl-Erik Nyfén
Sigvard Oskarsson
Karl-Gustav Rosborg
Gösta Rudhag
Roland Falk

Ny marin organisation i GÖTEBORG.

I följande artikel får vi inblick i hur den nya marina organisationen i Göteborg ser ut fr o m okt 1980.
Initierad artikelförfattare C KA 4 överste Lars Ahlström.

Under åren 1978-79 har chefen för marinen bl a på uppdrag av regeringen låtit utarbeta förslag till nya marina organisationer i bl a Karlskrona och Göteborg. Bakgrunden till dessa nya rationaliserade organisationer är naturligtvis behovet att förbilliga fredsorganisationen inom marinen bl a i syfte att fördela en större del av marinens knappa anslag till anskaffning av ny modern stridsmateriel.

När det gäller organisationen i Göteborg har chefen för marinen i sin tur uppdragit åt de lägre regionala myndigheterna i Göteborg (C ÖrlB V och C Gbk/bef fo 32) att utarbeta förslag till organisation för den nya marina myndigheten. Arbetet har bedrivits inom en projektorganisation och under medverkan av berörda centrala, regionala och lokala myndigheter inom försvaret.

Förslaget överlämnades till chefen för marinen i september 1979. Efter vederbörliga remisser har chefen för marinen till regeringen insänt sitt förslag till den nya marina myndighetens i Göteborg organisation. CM förslag framgår i stora drag av skissen.

Den nya myndigheten skall i fred svara för de uppgifter som idag åvilar örlogschef respektive kustartilleriförsvarschef tillika försvarsområdeschef samt - bundet till KA 4 -

på regementets chef. Myndighetens såvälde stabs- och förvaltningsorganisation skall utgöra stomme för två i krig under militärbefälhavarens direkt underställda chefers lednings- och underhållsorganisationer - C ÖrlB V respektive C Gbk/bef fo 32.

Principiellt slås alltså flottans och kustartilleriets/försvarsområdets resurser ihop till en myndighet i fred för att vid mobilisering delas på två organisationer.

CM organisationsförslag innebär att ca 80 militära och civilmilitära tjänster samt ca 160 civila tjänster successivt kommer att dras in.

Den nya myndighetens namn är ännu inte fastställt men torde komma att bli "ÖrlB V/Gbk/Fo 32 med KA 4".

Chefen för marinen förslag till lokalisering av den nya myndigheten innebär att materielförvaltningen kommer att ligga på Nya Varvet medan staben, övriga förvaltningar, KA 4 och baskompaniet Göteborg koncentreras till Käringerberget.

Vad beträffar KA 4 kommer den nuvarande utbildningsverksamheten att bibehållas i full omfattning. Att den nuvarande Instruktörsskolan på sikt omvandlas till en Officershögskola är föranlett av den nya

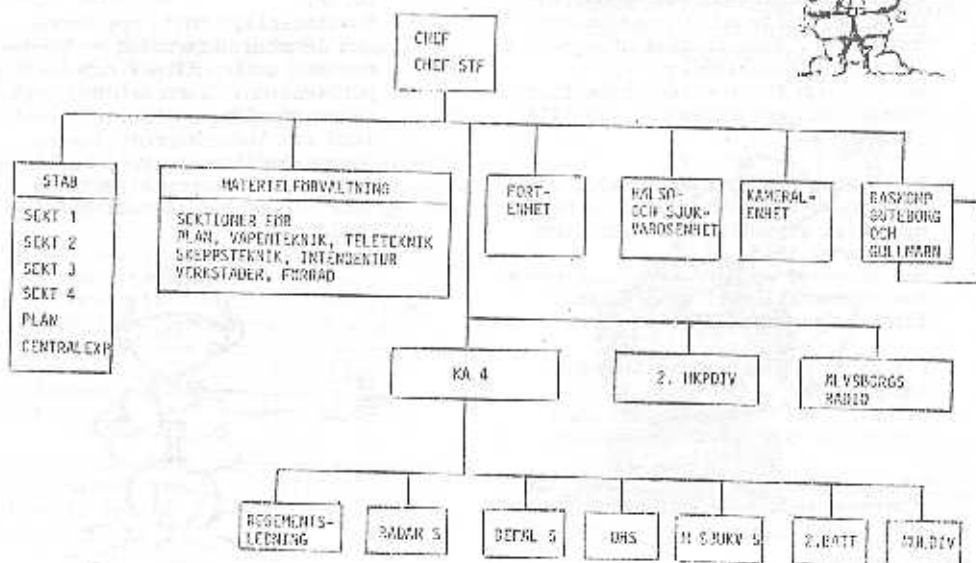
befälsordningen, till vilken utbildningen startar redan fr o m hösten 1980. Den reella förändringen för regementets del är att nuvarande kasernbatteri försvinner och ersätts med beskompaniet Göteborg som direkt under myndighetschefen skall svara för hamn- och kasernservice, transporter och bevakning för hela myndigheten och dess lokaliseringsområden Nya Varvet och Käringberget. Härigenom kan C RA 4 i fortsättningen helt koncentrera sig på utbildningsuppgiften (inkl beskompaniets värnpliktiga).

Chefen för marinen förordar att den nya myndigheten skall organiseras fr o m 1 oktober 1980.

I avvaktan på regeringens beslut pågår nu arbete med tjänstetillsättningar i den nya myndigheten. Dessa tjänster kan tidigast komma att ske under sommaren 1980. Klart är emellertid att myndighetens chef och ställföreträdare principiellt skall utgå ur alternativt flottan och kustartilleriet och ha graden kommandör 1.gr/överste 1.gr. I samband med utnämningen av nuvarande chefen för kustflottan konteramiral Bengt Rasin till C ÖRIB V, har dock officiellt meddelats att han avses bli chef för den nya marina myndigheten. Ställföreträdande chefen kommer följaktligen att bli en överste 1.gr ur kustartilleriet.

Det är då att förmoda att myndighetschefen i den nya organisationen agerar utåt som örlogsbaschef och att ställföreträdaren utför nuvarande C Gbk/bef fo 32 plikter.

SKISS ÖVER NY MARIN ORGANISATION I GÖTEBORG

Kustartilleriets Befälsskola.

I vår utbildningsserie får vi denna gång en redogörelse för utbildningen vid Kustartilleriets befälsskola. Skolchefen övlt Jan Svenhager svarar för denna information.

KORT TILLBAKABLICK

I kustartilleriorder 64/43 kan man läsa att aspirantutbildningen alltså jämt förläggs till studentkompaniet (befälskompaniet) men i särskild utbildningsenhet tillsammans med reservofficerasaspiranterna.

Detta förhållande levde kvar fram till 1951 då det sk studentkompaniet blev om döpt till Kustartilleriets befälsskolkompani och förlagt till Karlskrona.

Kompaniet omfattade vid denna tidpunkt officers- och reservofficersaspiranter, värnpliktiga uttagna till underofficersutbildning, tyg-, skydds- och teletekniker samt fältmästare och krigskassörer (go 7421/57).

De första, centralt utfärdade, utbildningsbestämmelserna för utbildning till värnpliktig underofficer utfärdades 1945.

Det är också ur detta års kontingent som Kustartilleriet erhöll sina första värnpliktiga officerare.

Från 1951 och till dags dato har många vindar blåst avseende utbildning och förläggning av våra aspiranter och vplofficers elever.

Men nog kan man lite till nons konstatera, nu efteråt, att det var ett visst beslut som togs när Kustartill-

eriets befälsskola förlades till Älvsborgs Kustartilleriregemente. Året var 1957.

KUSTARTILLERIETS BEFÄLSSKOLA IDAG

En modern och för Kustartilleriet centraliserad skola med uppgift att:

- utbilda regoff- och resoffaspiranter samt vplofficers elever
- utbilda elever i Instruktorsskola 1 i vad avser SAI, LV, MIN och SB/RR.
- Kontinuerligt följa upp behov och lämplig utformning av reglementen, instruktioner och övriga publikationer inom skolans verksamhetsområde med speciell vikt lagd vid ledarskapsutbildning
- genom lämpliga åtgärder befrämja främst ledarskapsutbildningen inom för skolan aktuell befälsnivå.

Eleverna, ca 335 stycken, påbörjar sin utbildning i slutet av juli månad. Sju veckors allmänmilitär utbildning (AMU), likartad för alla värnpliktiga i landet, påbörjas (1:a kursen).

Under denna kurs genomförs slutlig antagning av regoffaspiranter bl a med hjälp av teoretiska test, psykologprövningar samt vunna erfarenheter av eleverna från genomförd utbildning.

Samtliga elever vid skolan fördelas till huvudtjänster. Ett omfattande arbete, som bl a bygger på:

- elevernas kravprofil (från in-skrivningen)
- tester av skilda slag
- elevernas egna önskemål (hemort, studier, sociala skäl)
- krigsorganisationens behov

I månadsskiftet augusti/september bestrider elever från skolan högvaktstjänst i Stockholm.

Tillfälle ges då att bjuda in anhöriga på kaffe varvid en kort orientering om KA 4 och Befäls ges.

Ett av såväl elever som anhöriga uppskattat inslag, som jag hoppas kommer att fortleva.

Vissa utbildningskategorier såsom KJ, MS, DYK, RD, MOT, UHA, FÖRP och SIV fördelas fr o m 2:a kursens början till andra utbildningsförband.

Kvar på skolan finns nu utöver regoffaspiranterna ca 200 elever med huvudtjänsterna SAF, LV, SB/RR, MIN och SKV.

1:a kursen innebär belastningsmässigt en topp för Befäls vidkommande. Med hänsyn till aktuellt befälsläge och pågående semesterperiod skulle denna kurs svårigen kunna genomföras utan aktivt stöd från frivilligt tjänstgörande reserv- och värnpliktiga officerare.

Befattningsutbildningen genomförs under 2:a kursen, som är uppdelad i två perioder, period 1 (september-mars) och

period 2 (mars-maj). Utbildningsmålet för eleverna är att under 3-4 kursen (maj-augusti) kunna ingå i förband och härvid bestrida förstahandsbefattningar.

Period 1 omfattar för huvuddelen och eleverna ca 24 utbildningsveckor och genomförs med KA 4 som bas. Härvid utnyttjas skärgården och de fasta anläggningar som finns där i största möjliga utsträckning. Ett skärgårdsreglemente skall naturligtvis verka i skärgården.

De utbildningskategorier som utbildas under denna period vid Befäls är:

- SAF. utbildning av bl a våra blivande pjäschefer, eldledare och mätstationschefer vid 7,5/57, 12/70, 15 m/Å, ARTE 710, 719 och 724.
- LV. Utbildning av bl a våra blivande troppchefer, troppstridsledare och pjäschefer vid 40/36, 40/48, 20/40 och ARTE 725.
- SB/RR. Utbildning av bl a våra blivande sambandsplutonsbefäl, sambandstroppchefer, spaningsledare, stridsledningsplutonsbefäl och radartroppchefer.

- **MIN.** Utbildning av bl a våra blivande däcksplutonsbefäl, båtchefer och chefer för minspärrtroppar.
- **SKY.** Utbildning av våra blivande skyddstekniker och skyddspatrullchefer.
Dessa elever svarar dessutom för övriga elevers utbildning i skyddstjänst i befästningar.
Utbildningen äger fr o m januari månad rum vid Skydds.

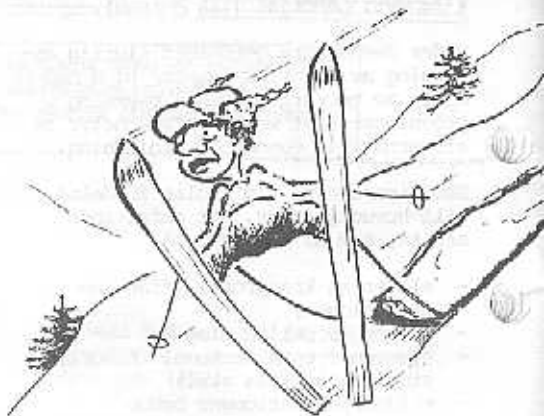
För utbildningens bedrivande utnyttjar Befäls Muldiv resurser för transportsport i mycket stor omfattning. Andra exempel på där skolan utnyttjar resurser från övriga skolor/batterier på KA 4 är:

- Kustartilleriets radarskola vid utbildning av elever i sambands- och radartjänst samt på artillerieidledningar.
- Instruktörskolans civila lärare disponeras för regoffaspiranternas matematik- och fysikutbildning samt för samtliga elevers utbildning i militärpsykologi.
- Marinens sjukvårdsskola vid utbildning i grundläggande sjukvård samt skådeplatsövningar.
- 2. batteriet vars elever utnyttjas som övningstrupp.

Ovan har i huvudsak redovisats huvudtjänstutbildningen. Naturligtvis genomförs all annan militär utbildning även under denna period såsom markstridstjänst, fältarbeten, fysisk träning osv. Resurserna är i dessa avseenden mycket väl tillgodosatta med närliggande övnings- och skjutfält såsom Sisjön, Djörlanda och Såve.

Under denna period genomförs också två veckors vinterutbildning. Regoffaspiranterna har under sensare år förlegats till Kemavar, i södra Lappland, medan regoffaspiranter och voloffelever, av ekonomiska skäl,

har genomfört motsvarande utbildning i Trängslet, Östersund och nu senast på Kroppefjäll i Dalmland.

Vinterutbildningen utgör ett välkommet avbrott för såväl elever som instruktörer. Ett avbrott, emellertid, av ovärderlig betydelse för att testa elevernas förmåga att leda och ansvara för trupp och materiel under mera extrema förhållanden.

När period 2 börjar i mars månad fortsätter följande kategorier sin utbildning vid andra utbildningsförband. Minörer samt vissa båtchefer vid KA 1. Elledare, ARTE 724, vid KA 1 och KA 3. Luftvärnare, vid KA 5.

Kvar vid Befäls finns:

- elever SA som genomför en skjutkurs på såväl lätt som tungt artilleri jämte grkttjänst.
- Elever SB/RR som fortsätter sin huvudtjänstutbildning med ett flertal kortare specialkurser.

Som exempel kan nämnas två veckors utbildning av elever SB på IVT nät i Karlsborgsområdet samt två dagars studiebesök vid I.C. för elever RR.

- elever MIN som genomför en båt-kurs på Västkusten.

Höjdpunkten under denna utbildning är ett besök vid den norska Befälsskolen för Kystartilleriet på Oskarsborgs fästning. En tradition som pågått sedan 1974.

Period 2 avslutas i början av maj månad och då återstår för Befälsskolans instruktörer att:

- ta fram erfarenheter från det gångna utbildningsåret och anpassa dessa i nya/modifierade utbildningsplaner
- planlägga för nästa inryckning
- genomföra intern befälsutbildning, såsom i år, på ARTE 724 och 725
- ta ut årets semester

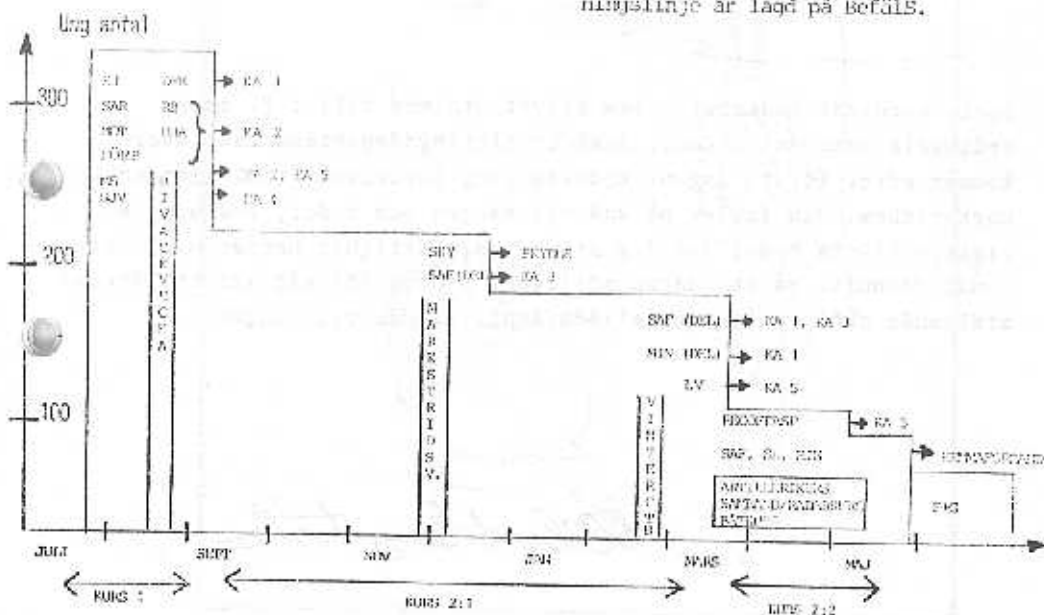
I slutet på juli månad skall sedan samtliga instruktörer på nytt vara väl förberedda för att ta emot den nya utbildningskontingenten.

BLICKAR FRAMÅT

Den nya befälsordningen är beslutad. Detta innebär att Befäls, som första utbildningsenhet, får ta hand om och genomföra förberedande officersutbildning (FOK) av de elever som genomfört kortare grundutbildning än 13 månader och som avser bli yrkesmilitär på linjerna SAP, LV, SA/RS och MIN.

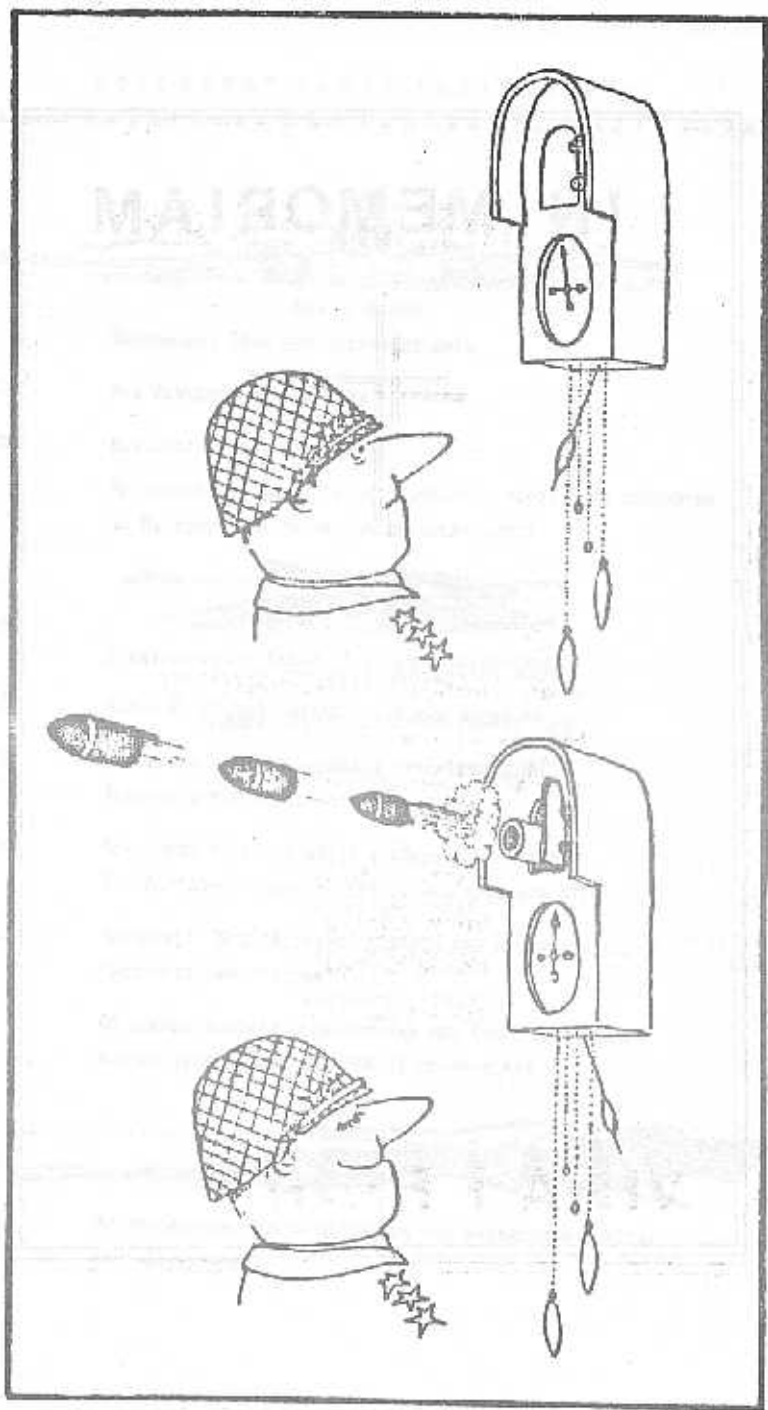
Ytterligare en intressant utbildningslinje är lagd på Befäls.

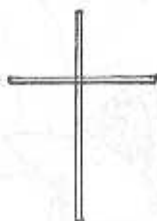

Juris kandidat Söderberg, som blivit utnämnd till t.f. extra ordinarie amanuens i Kong. Arméförvaltningsdepartementet, återkommer efter första dagens tjänstgöring förtvivlad till sitt enkla ungarls hem. Han faller på knä vid sängen och beder, med uppriktigaste hjärta beder jag dig att av barmhärtighet beröva mig mitt sunda förnuft, så att någon möjlighet finnes för mig att tillfredsställande sköta mitt arbete inom Kong. Arméförvaltningen.

Albert Engström

IN MEMORIAM

Sedan föregående tidnings tryckning
har nedanstående dödsfall kommit
till styrelsens kännedom

Gustav Gustavsson

Harry Mattsson

Edvard Rosdahl

Kjell Simonsson

VILA I FRID!

GÖTEBORGS FASTA KUSTFÖRSVAR
KUSTFÄSTNINGAR OCH KUSTARTILLERIFÖRSVAR

1800-TALET

NYA ÄLVSBERG

BENÄMNING: GÖTA ARTILLERIREGEMENTE

1868

NYA ÄLVSBERG UPPHÖR VARA FÄSTNING

1902

KUSTARTILLERIET UPPRÄTTAS

ÄLVSBERGS KUSTARTILLERIDETACHEMENT UPSÄTTS FÖR BEMANNING
AV ÄLVSBERGS FÄSTNING (UNDER ANLÄGGNING)

1907

FÖRSVARVERKET OSCAR II:S FORT FÄRDIGSTÄLLS

1915

KUNGL ÄLVSBERGS KUSTARTILLERIKÅR UPSÄTTS

1926-

ÄLVSBERGS FÄSTNING LÄGGS I MATERIELRESERV

1927

ÄLVSBERGS KUSTARTILLERIKÅR INDRAGES

1939

ÄLVSBERGS FÄSTNING SÄTTS I FÖRSVARSTILLSTÅND

ETT ÄLVSBERGS KUSTARTILLERIDETACHEMENT UPSÄTTS

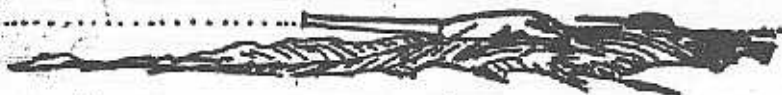
1942

BEGREPPET "KUSTFÄSTNING" ERSÄTTS MED NY ORGANISATION:
"KUSTARTILLERIFÖRSVAR"

GÖTEBORGS KUSTARTILLERIFÖRSVAR MED KUNGL ÄLVSBERGS
KUSTARTILLERIREGEMENTE (KA 4) ORGANISERAS

1939-

1945

HUVUDFÖRSVARSLINJENS BATTERIER OCH MINSPÄRRAR FLYTTAS
UT I HAVSBANDET

